

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 511
Tarih : 07.01.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1924 Anayasa'sından günümüze gelen süreçte merkezi yönetimin yönetimler üzerindeki hegemonyasını sürekli olarak arttırdığı bilinmektedir. Merkezi Yönetimin Yerel Yönetimler üzerindeki vesayet yetkisi, sosyo ekonomik gelişmişlik sıralamasında son sıralarda kalan yerel yönetimlerin yaşadıkları maddi sıkıntılar ve iktidar partisine mensup yerel yönetimlerin sahip oldukları imkânların ne kadarını iktidar yandaşlarına rant olarak aktardıklarının araştırılması amacıyla Anayasanın 98 inci ve İç Tüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Çağlar DEMİREL
HDP Grup Başkanvekili
Diyarbakır Milletvekili

İdris BALUKEN
HDP Grup Başkanvekili
Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

İktidarın “*can ve mal güvenliği*” gerekçesiyle ilan ettiği sokağa çıkma yasakları yüzlerce canın yitirilmesine, binlerce yaralanmaya, yüz binlerce yerinden edilmeye ve milyarlarca dolar değerinde maddi zararın oluşmasına neden olmuştur.

Türkiye’de reformlar ya çatışma sürecinin hemen ardından konuşulur ya da savaşın tam ortasında yasakları arttırmak için gündeme gelir. Şu an devam eden çatışmalı süreçte AKP yerel idarelerin yetkilerini yok etmek için reform söylemi geliştirmektedir. Reform söylemi adı altında saklanan şey ise daha fazla otoriterleşmedir. Öz yönetim talebine karşı otoriterliği tesis etmek üzere yasal çalışmalar yapmaya çalışan AKP, paralel olarak da halk tarafından irade olarak seçilen onlarca belediye başkanını, yüzlerce belediye meclis üyesini gözaltına alıp tutuklamıştır.

Hükümetin adımları değerlendirilirken sürekli olarak geriye dönüş eğilimi göze çarpmaktadır. Yerel yönetimler alanındaki düzenlemelerde temel alınması gereken yetki ve bütçenin yerele aktarılmasıdır. 1808 yılında modern anlamda yerel yönetimlerin temelini oluşturan Prusya Kentler Yönetmeliğinden Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartına kadar gelişen 200 yıllık süreçte atılan adımların neredeyse tamamında yerel yönetimlerin özerkliği sürekli olarak güçlendirilmiştir. Öyle ki Avrupa parlamentosunda kabul edilen yasaların %70’i yerel yönetimlerin taleplerinin karşılanması amacıyla taşır. Türkiye ise yasakları ve yetki daraltmasını gündemine alıp modern demokrasileri geride kalmaktadır.

6360 sayılı yasa ile toplam Büyükşehir belediyesi sayısı 30’a çıkarılmıştır. Bu yasayla büyükşehir belediyelerindeki beldelerin tamamını, büyükşehir yapılmayan illerdeki bazı belde belediyeleri de nüfus kriteri doğrultusunda kapatılmıştır. Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden belediyelere ayrılan payın belediyeler arasında paylaşımında uygulanan kriterler göz önüne alındığında çok gelişmiş illerin çok, az gelişmiş illerin az kaynak sahibi oldukları görülmüştür.

Gelişmiş iller olan İstanbul, Ankara ve İzmir illerine ayrılan kişi başı yerel yönetim payları Mardin ve Diyarbakır’ın 1,5 katı, en az gelişmiş iller olan Ağrı ve Muş ile Bartın illerinin 1,93 katı olarak gerçekleşmektedir. Belediyelerin öz gelir yaratma kapasiteleri göz önüne alındığında çok gelişmiş illerin kişi başı yerel yönetim paylarının az gelişmiş illerin 5 katı olabildiği görülmüştür.

Muhalefet partilerinin yerel idarecilerine karşı demokratik tahammülsüzlük ülkenin sorun alanını derinleştirmektedir. İktidar sözcülerine göre Hükümet Belediye yetkilerine neşter

vuracak bir takım uygulamaları hayata geçirme planları yapmaktadır. Bu planları devreye koymak için de öz yönetim olarak tarif edilen demokratik hak taleplerini kendisine bahane etmektedir. Muhalefet partilerine mensup belediyeler sürekli olarak hayali gerekçelerle baskı altına alınırken, hkmet yesi yerel idareler adeta dokunulmazlıa ve suç işleme zgrlne sahiptir.

İktidar sözcülerine göre büyükşehir yasasıyla kaldırılan il özel idareleri yeniden kurulacaktır. Mevcut durumda 30 bykehirde il özel idaresi kapanmıştır. Ancak bu illerde YİKOB'lar (Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlığı) kurulmuş ve maden ruhsatları gibi işlemler bu kurumlara devredilmiştir. Bu kurumlar pratikte İl zel İdarelerinin seçilmiş organlarının devre dışı bırakılmış hali olarak başbakanlığa (temsilen vali) bağlı çalışan kurumlardır. Zaten bu kurumların gerekli görüldüğü takdirde yerel yönetim gibi çalışma yetkileri bulunmaktadır.

Toplum ve devlet yapısının bir sistem içerisinde özgürce yaşamasını sağlayan kurumlardan olan yerel yönetimlerin yaşadığı vesayet, maddi sıkıntıların araştırılması ve belediyelerdeki yolsuzlukların açığa çıkarılması amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını talep etmekteyiz.